

A tantárgy neve:	magyarul:	Hátrányos helyzetű tanulók az oktatásban				Kódja:	MK6HHTOA02PT19	
	angolul:	Socially disadvantaged students in education						
Felelős oktatási egység:		DE BTK Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet Neveléstudományi Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	2	magyar
Levelező	X	Féléves	0	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Ceglédi Tímea			beosztása:	tanársegéd	
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
a hallgatókat bevezessük a hátrányos helyzetű tanulókkal folytatott iskolai munkába. Három szinten kínálunk ismereteket, készségeket, képességeket, attitűdöket: 1) a tünetek, 2) az okok 3) és a megoldások szintjén.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
Ismeri a hátrányos helyzet és a romológia fogalmait, a hátrányos helyzetű diákokkal és szülőkkel való kommunikáció gyakorlatias fogásait, a hátrányos helyzetű tanulókkal folytatott munkában partnerként fellépő szakember- és intézményhálózatot. Megismer támogató programokat.								
<i>Képesség:</i>								
Képes eligazodni a téma szakirodalmában, a hazai és nemzetközi gyakorlat során felhalmozódott szakmai tudásanyagban, továbbá a hátrányos helyzetű diákokat célzó támogatásokban, programokban, ösztöndíjakban, pályázatokban. Rendelkezik az életút támogatásra, pályaaorientációra, karriertanácsadásra vonatkozó képességekkel.								
<i>Attitűd:</i>								
Alkalmasság a reziliens szemléletmód alkalmazására a hátrányos helyzettel kapcsolatos mindennapos pedagógiai munkában. Alkalmasság a hátrányos helyzetű tanulók egyéni sikertörténeteinek és bevált iskolai programjainak keresztül megismert jó gyakorlatok pedagógiai tanulságainak feldolgozására és adaptálására.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
Konkrét esetelemzések alapján képes a hétköznapi iskolai munka során jelentkező 1) tünetek beazonosítására, 2) a mögöttes álló tényezők okfeltárására, valamint 3) megoldástervek készítésére. Rendelkezik az egyéni és közösségi felelősségtudattal, felelősségvállalással. Felelősséget vállal az elvégzett munkáiért, tudatában van azok lehetséges következményeinek.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A kurzus során bevezetjük a hátrányos helyzet és a romológia fogalmait a jogszabályok és a pedagógiai munkához kötődő diszciplínák kontextusában, a kérdéskör legfőbb családi, társadalmi és iskolai összefüggéseit, különös tekintettel az oktatási egyenlőtlenségekre, az azok mögött álló tanulói, osztálytermi, iskolai, strukturális, családi és közösségi tényezőkre.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Megbeszélés, vita, kiselőadás, forrásfeldolgozás								
Értékelés								
A félév teljesítésének feltétele egy írásbeli dolgozat elkészítése és egy kiselőadás megtartása.								

Kötelező szakirodalom:

- Várnagy Elemér, Várnagy Péter (2000): A hátrányos helyzet pedagógiája. Comenius Bt., Pécs ISBN 963 9062 32 4
- Orsós Anna (2015). A romológia alapjai. Pécsi Tudományegyetem.
- Ceglédi Tímea, Godó Katalin, Oláh Róbert (2019): Hátrányból reziliencia. Tananyag a Hátrányos helyzetű tanulók az iskolában c. kurzushoz. Debrecen: Debreceni Egyetem

Ajánlott szakirodalom:

- Ceglédi Tímea & Hamvas László & Katona Csaba & Kiss Andrea & Torner Bernadett & Vas Sándor (2018): Ugródeszka lendülettel. Reziliens Wális szakkollégisták. Debrecen: Wáli István Református Cigány Szakkollégium
- Choli Daróczi József (1999): Romológiai alapismeretek. Corvinus Kiadó.
- Education: the situation of Roma in 11 EU member state (2014). European Union Agency for Fundamental Rights, Luxembourg. (FRA 2014)
- Esély(t) teremtő iskolák: Iskolai törekvések a hátrányos helyzetűek tanulási kudarcainak leküzdésére. – Budapest: OKI, 2003. – 322 p. – (Gyakorlatközelben)
- Eurofound (2017): Social mobility in the EU, Luxembourg: Publications Office of the European Union Research on Selected Roma Education Programs In Central & Eastern Europe. Final Report. 2001 Open Society foundations.
- Fejes József Balázs – Kelemen Valéria – Szűcs Norbert (2013). Szülők mentorálása a hátrányos helyzet átörökítésének megelőzése érdekében. Szegei Tudományegyetem.
- Forray R. Katalin (2006) (szerk.): Ismeretek a romológia alapképzési szakhoz. Tankönyv. Bölcsész Konzorcium.
- K. Nagy Emese (2012): Több mint csoportmunka http://komplexinstrukcio.hu/files/Tobb_mint_csoportmunka.pdf
- K. Nagy Emese: KIP-könyv I-II. http://kipkozpont.uni-miskolc.hu/content/cont_57077254534252.71481005/kip-konyv.pdf
- Kállai Ernő és Kovács László (szerk.) (2009): Megismerés és elfogadás. Pedagógiai kihívások és roma közösségek a 21. század iskolájában. Nyitott Könyvműhely
- L. Ritók Nóra (2007). Nézzünk körül együtt! Alsó tagozatos (els-ősorban 3. és 4. osztályos) tanulók számára kidolgozott komplex oktatási-nevelés program kooperatív módszerekkel. sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht. Budapest.
- L. Ritók Nóra (2008). Projektpedagógia a hátrányos helyzetű tanulók oktatásában Egy sikeres példa: Európa-projekt Berettyóújfalun. Budapest, Educatio
- Nagy, M. (2009): „Tanári kompetenciák és a hátrányos helyzetű tanulók nevelése”. In: Acta Academiae Paedagogicae Agriensis. Sectio Paedagogica, 36. évf. 59–84. ISSN: 1789-8064
- Réthy Endréné Vámos Ágnes (2006): A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése. Esélyegyenlőtlenség és méltányos pedagógia. ELTE
- Sallai É (2008): Módszerek a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének segítésére. Integrációs pedagógiai helyzetgyakorlatok. Munkafüzet. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság
- Sallai É, Szilvási L, Trencsényi L. (2008): Módszerek a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének segítésére. Pedagógiai koncepció. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság
- Szabóné Kármán Judit (2012): A magyarországi roma/cigány értelmiség historiográfiája, helyzete, mentális állapota. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Torgyik Judit (2009): Jó gyakorlatok a multikulturális nevelés köréből. In Kállai Ernő és Kovács László (szerk.) (2009): Megismerés és elfogadás. Pedagógiai kihívások és roma közösségek a 21. század iskolájában. Nyitott Könyvműhely
- Torgyik Judit, Karlovitz János (2006). Multikulturális nevelés. Budapest
- Trendl Fanni – Varga Aranka (2015). Esélyegyenlőségi „jó gyakorlatok”. In Varga A. (szerk.). Esélyegyenlőség a mai Magyarországon. Pécsi Tudományegyetem.
- V. Gönczi Ibolya (2015): Gyermek-és ifjúságvédelem, a hátrányos helyzet kezelése. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen 143p.
- Varga A. (szerk.). Esélyegyenlőség a mai Magyarországon. Pécsi Tudományegyetem.

Heti bontott tematika	
1. konzultációs alkalom (5 óra)	TE*
	TE
	TE
	TE
	TE
2. konzultációs alkalom (5 óra)	TE
	TE
	TE
	TE
	TE

*TE tanulási eredmények